

**Referat de aprobare la proiectul Deciziei președintelui ANCOM
privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor
de rețea**

1. Context

Conform dispozițiilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 159/2016 privind regimul infrastructurii fizice a rețelelor de comunicații electronice, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice, cu modificările și completările ulterioare, care a transpus în legislația națională art. 11 și 12 din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind cadrul comun de reglementare pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directiva-cadru), modificată prin Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European și a Consiliului, precum și dispozițiile Directivei 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză, *„Cu scopul de a evita apariția unor litigii, precum și pentru a asigura celeritatea soluționării acestora, prin decizie a președintelui ANCOM se vor publica, pentru anumite tipuri de infrastructură fizică, tarifele orientative pentru accesul la infrastructura operatorilor de rețea”*. Totodată, potrivit prevederilor art. 19 alin. (2) din același act normativ, *„Tarifele de acces la infrastructura fizică vor asigura operatorului de rețea obligat să permită utilizarea infrastructurii fizice pe care o deține în proprietate, administrare sau concesiune posibilitatea de a-și recupera costurile, luând în considerare atât investițiile din contribuții proprii efectuate pentru realizarea infrastructurii fizice care face obiectul accesului, cât și cele suportate pentru furnizarea acestui acces, precum și impactul accesului solicitat asupra planului de afaceri al operatorului de rețea, în special în ceea ce privește investițiile ce vor avea ca obiect infrastructura fizică la care se solicită accesul. La stabilirea tarifelor de acces se vor avea în vedere și îmbunătățirile aduse infrastructurii fizice de către furnizorul de rețele publice de comunicații electronice, în măsura în care aceste îmbunătățiri profită și operatorului de rețea”*.

În consecință, scopul prezentului proiect este de a contribui la facilitarea dezvoltării rețelelor de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură fizică necesare susținerii acestora, prin luarea de măsuri care să contribuie la **evitarea apariției unor litigii între operatorii de rețea și furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care solicită/beneficiază de acces la infrastructura fizică a acestora, precum și de asigurare a celerității soluționării unor astfel de litigii, în cazul apariției lor, în conformitate cu atribuțiile ANCOM stabilite prin prevederile art. 23 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 159/2016**.

La nivelul Uniunii Europene, regimul juridic privind utilizarea eficientă a infrastructurii fizice din perspectiva instalării de rețele de comunicații electronice de mare viteză a fost reglementat prin prevederile Directivei 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză (denumită în continuare Directiva 2014/61/UE). Astfel, prin prevederile art. 3 alin. (2) din directiva menționată a fost stabilită obligația operatorilor de rețea de a acorda acces la infrastructura fizică deținută în vederea instalării de rețele de comunicații electronice. Scopul avut în vedere de legiuitorul european prin impunerea acestei obligații a fost acela al eliminării ineficiențelor care afectează procesul de extindere al rețelelor de comunicații electronice, astfel cum rezultă din recitalul 8 al Directivei 2014/61/UE, potrivit căruia *„O mare parte a costurilor respective poate fi atribuită ineficiențelor din procesul de extindere, legate de utilizarea infrastructurilor pasive existente (cum ar fi conductele, țevile, gurile de vizitare, cabinetele, stâlpii, pilonii, instalațiile de antenă, turnurile și alte construcții de sprijin), blocajelor legate de coordonarea lucrărilor de construcții civile, procedurilor administrative greoaie de acordare a autorizațiilor și blocajelor legate de instalarea rețelelor la interior, dificultăți care atrag obstacole financiare importante, în special în zonele rurale.”* Pentru atingerea acestui scop, legiuitorul european a apreciat, așa cum reiese din recitalul 13 al Directivei 2014/61/UE, că *„Pentru operatorii de rețele de comunicații electronice, în special pentru cei noi, reutilizarea infrastructurii fizice existente [...], poate fi semnificativ mai eficace în vederea extinderii rețelelor de comunicații electronice, în special în zone în care nu este disponibilă nicio rețea de*

comunicații electronice adecvată sau atunci când construirea unei noi infrastructuri fizice nu ar fi viabilă din punct de vedere economic. [...] Prin urmare, prezenta directivă ar trebui să se aplice nu doar furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice, ci oricărui proprietar sau titular de drepturi de utilizare, în acest caz fără a aduce atingere drepturilor de proprietate ale terților, a unor infrastructuri fizice generalizate și extinse, adecvate pentru a găzdui elemente ale rețelelor de comunicații electronice, cum ar fi rețelele fizice de furnizare a energiei electrice, a gazului și a apei, sistemele de canalizare și de drenare, precum și energia termică și serviciile de transport."

Conform prevederilor art. 2 alin. (1) pct. b) din Legea nr. 159/2016, *operator de rețea* înseamnă operator economic autorizat să furnizeze rețele de comunicații electronice, precum și un operator economic care deține în proprietate, administrare sau concesiune o infrastructură fizică destinată instalării de rețele de comunicații electronice ori producerii, transportului sau distribuției, energiei electrice, inclusiv iluminatul public, gazelor naturale, energiei termice și apei, inclusiv evacuarea sau tratarea apelor uzate și sistemele de canalizare și de drenare. De asemenea, este operator de rețea și operatorul economic care deține în proprietate, administrare sau concesiune o infrastructură fizică prin utilizarea căreia se furnizează servicii de transport, cum ar fi, dar fără a se limita la acestea, infrastructura fizică de transport a căilor ferate, drumurile, porturile și aeroporturile.

Accesul la stâlpii operatorilor de rețea este cel mai frecvent întâlnit tip de acces la infrastructură fizică, iar tarifele de acces la stâlpii unui operator de rețea fac deja obiectul unor litigii deschise la ANCOM de furnizori de rețele publice de comunicații electronice, nemulțumiți de majorarea tarifelor pentru accesul la stâlpii unor operatori de rețea, a căror activitate principală este de distribuire a energiei electrice.

Prin urmare, pentru toate motivele sus-menționate, ANCOM a inclus în Planul de acțiuni stabilirea tarifelor orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea.

Deși tarifele vor avea un caracter orientativ, operatorii de rețea (în particular, operatorii care dețin în proprietate, administrare sau concesiune stâlpi) trebuie să țină cont în cel mai înalt grad în procesul de negociere a contractelor de exercitare a dreptului de acces la infrastructura fizică, de tarifele orientative astfel determinate, orice îndepărtare de la acestea necesitând o justificare adecvată. Caracterul orientativ presupune că aceste tarife de acces reprezintă o referință în procesul de stabilire de comun acord de către părțile implicate în negocierea cu bună credință a unui contract de acces, a contravalorii pecuniare a accesului, tarifele contractuale putând reflecta anumite condiții obiectiv justificate care determină un quantum diferit decât cel stabilit prin proiectul de decizie. Concret, în situația în care un operator de rețea poate fundamenta, cu argumente obiective și fundamentate strict pe informații extrase din situațiile financiare și alte raportări reglementate, după caz, faptul că nivelul tarifelor orientative nu îi acoperă costurile de furnizare a serviciului de acces la stâlpi, acesta poate justifica astfel un tarif de acces mai mare, pe care îl va putea practica în raporturile sale contractuale cu furnizorii de rețele publice de comunicații electronice.

În domeniul comunicațiilor electronice, conform prevederilor Deciziei președintelui ANCOM nr. 1108/2017 pentru stabilirea formatului și a modalității de transmitere a informațiilor privind dezvoltarea și localizarea geografică a rețelelor publice de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură fizică asociate acestora, stâlpul reprezintă un element de construcție așezat vertical, confecționat din lemn, metal, beton armat etc., care poate fi folosit pentru amplasarea și susținerea unei rețele de cabluri aeriene de comunicații electronice.

În prezent, nu sunt disponibile informațiile prevăzute la art. 2 din Decizia președintelui ANCOM nr. 1108/2017, referitoare la stâlpi (pct. B4 din Anexa nr. 2 și Anexa nr. 3) și nici normativele tehnice aprobate prin ordin comun al ministrului cercetării, inovării și digitalizării, al ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației și al președintelui ANCOM.

De asemenea, doar 5 operatori de rețea, deținători de infrastructură fizică aeriană, s-au înregistrat în Punctul de informare unic implementat de ANCOM în vederea punerii în aplicare a dispozițiilor art. 21 alin. (2) al Legii nr. 159/2016.

În acest context, ANCOM a identificat **principali** operatori de rețea care dețin în proprietate, administrare sau concesiune stâlpi ce pot/ar putea fi utilizați de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice pentru instalarea de rețele publice de comunicații electronice, aceștia fiind:

1) distribuitori de energie electrică:

- Societatea Delgaz Grid SA
- Societatea E-Distribuție Banat SA
- Societatea E-Distribuție Dobrogea SA
- Societatea E-Distribuție Muntenia SA
- Societatea Distribuție Oltenia SA
- Societatea de distribuție a energiei electrice Transilvania Sud¹
- Societatea de distribuție a energiei electrice Transilvania Nord¹
- Societatea de distribuție a energiei electrice Muntenia Nord¹
- Societatea Transelectrica SA

2) operatori ai serviciului public de transport local (troleibuz și/sau tramvai)

- Braicar S.A. Brăila
- Compania de Transport Public Arad
- Compania de Transport Public Cluj Napoca
- Compania de Transport Public Iași
- Eltrans Botoșani
- Oradea Transport Local S.A.
- RATBV S.A. Brașov
- Societatea de Transport Public Timișoara
- Societatea RAT Craiova
- STB București
- Transport Călătorii Express S.A. Ploiești
- Transurb Galați
- Urbis Baia Mare

3) furnizori de rețele de comunicații electronice deținători de stâlpi

4) alți operatori de rețea (listă neexhaustivă a potențialilor operatori de rețea deținători / administratori / concesionari de stâlpi):

- Societatea CET Govora S.A. (înregistrat în punctul de informare unic ca operator de rețea)
- Compania Națională de Căi Ferate CFR S.A.

În ceea ce privește stâlpii ce compun sistemul de iluminat public destinat exclusiv prestării serviciului de iluminat public, în conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public, cu completările ulterioare, aceștia sunt deținuți/administrați de autorități publice locale, aceste entități nefiind operatori de rețea în raport cu prevederile art. 2 alin. (1) litera b) din Legea nr. 159/2016. Prin urmare, în situația acestei categorii de stâlpi, nu sunt aplicabile prevederile dispozițiilor art. 23 din Legea nr. 159/2016.

În ceea ce privește operatorii de rețea – furnizori de rețele de comunicații electronice, ANCOM nu a calculat tarife orientative întrucât, pe baza informațiilor disponibile și evoluțiilor înregistrate, tarifele practicate de acești furnizori pentru accesul la infrastructura de stâlpi

¹ Cele 3 societăți au fuzionat, formând Distribuție Energie Electrică Romania

deținută, nu sunt susceptibile de a crea litigii. Desigur, în măsura în care nivelul tarifelor practicat de acești operatori de rețea va suferi modificări substanțiale, susceptibile de a genera litigii între furnizori, ANCOM va calcula, pe baza aceluiași principii, și tarifele orientative aplicabile operatorilor de rețea – furnizori de rețele de comunicații electronice.

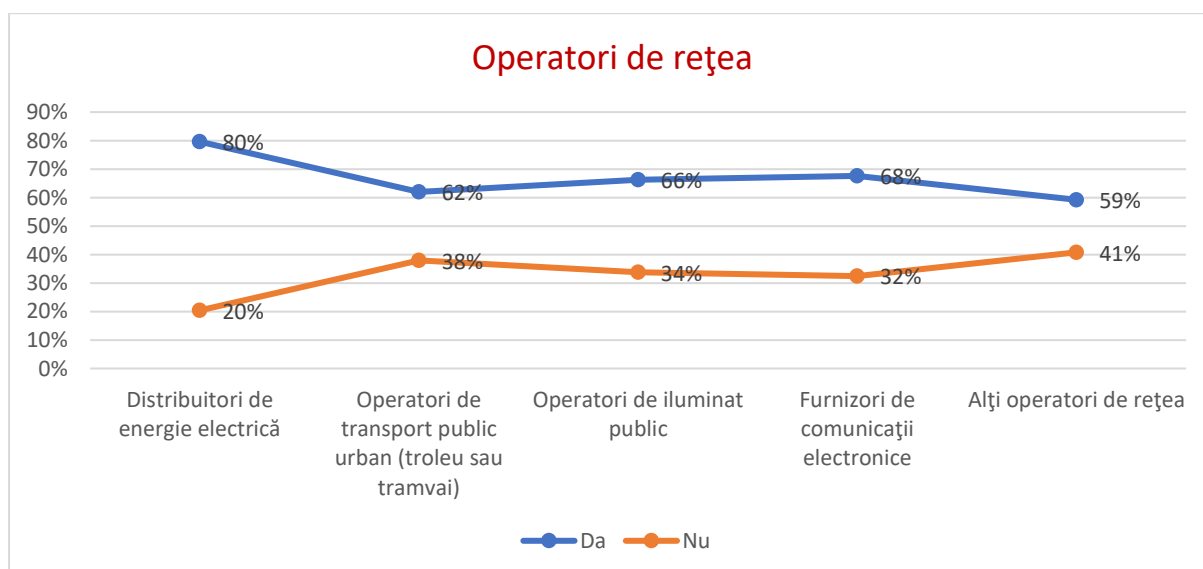
Pentru principalele categorii de operatori de rețea enumerate mai sus, ANCOM a lansat 3 tipuri de chestionare, adresate:

- Furnizorilor de rețele de comunicații electronice;
- Operatorilor de rețea care asigură distribuția energiei electrice;
- Operatorilor de rețea care furnizează servicii publice de transport local.

2. Situația actuală

Având în vedere diversitatea obiectului principal de activitate al operatorilor de rețea deținători / administratori / concesionari de stâlpi, dar și prezența elementelor de rețele de comunicații electronice pe acești stâlpi, anchetele desfășurate de către ANCOM s-au realizat în două etape, o primă etapă având loc în perioada 25.08-25.09.2020 (chestionarele pentru operatorii de rețea care asigură distribuția de energie electrică și, respectiv, pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice, prin intermediul aplicației Sistem Software Pentru Colectarea și Prelucrarea Datelor Statistice), a doua etapă având loc în perioada 04.12-18.12.2020 (chestionarele pentru operatorii de rețea alții decât furnizorii de rețele de comunicații electronice, precum și operatorii de servicii publice de transport local).

Din răspunsurile primite de la distribuitorii de energie electrică și de la furnizorii de rețele de comunicații electronice s-a constatat că toți distribuitorii de energie electrică au încheiate contracte de acces la stâlpii deținuți cu diverși furnizori de rețele de comunicații electronice. De altfel, din cele 358 de răspunsuri primite de la furnizorii de rețele de comunicații electronice până la data de 17 iunie 2021 referitoare la identificarea categoriilor de operatori de rețea, 80% dintre aceștia au fost de acord cu ANCOM privind identificarea distribuitorilor de energie electrică ca operatori de rețea.

În general, furnizorii de rețele de comunicații electronice care nu au fost de acord cu categoriile de operatori de rețea identificate de către ANCOM sunt cei care nu au instalat echipamente de comunicații electronice pe stâlpii deținuți de către acești operatori de rețea identificați, neprezentând un argument relevant de respingere a acestor categorii.

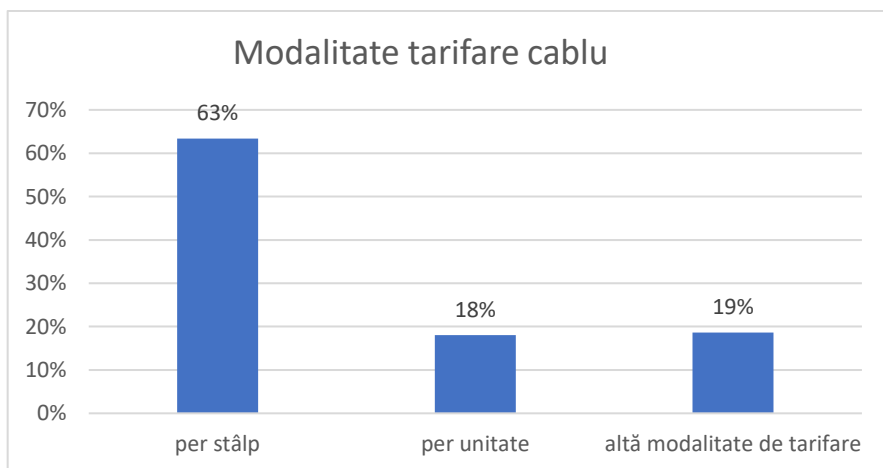
La cea de-a doua întrebare adresată furnizorilor de rețele de comunicații electronice (dacă au contracte în vigoare pentru amplasarea supraterană pe stâlpii unor operatori de rețea din mediul urban), doar 18% dintre ei au răspuns afirmativ, menționându-i cu preponderență tot pe distribuitorii de energie electrică.

Principalii operatorii de rețea, pe ai căror stâlpi s-au instalat sau intenționează să se instaleze rețele de comunicații electronice, indicați de respondenți sunt: Transelectrica SA, CTP Cluj, Delgaz Grid, Distribuție Oltenia SA, E-Distribuție Banat SA, E-Distribuție Muntenia SA, E-Distribuție Dobrogea SA, SDEE Muntenia Nord, SDEE Transilvania Sud, SDEE Transilvania Nord, E.ON Energie România SA, Orange, RCS-RDS, Telekom, RATP, Telecomunicații CFR, CTP Iași, Oradea Transport Local, Transport Călători Expres Ploiești, RAT Craiova, Transurb Galați, Transloc Târgu Jiu, RAT Timișoara, Vodafone, Engie.

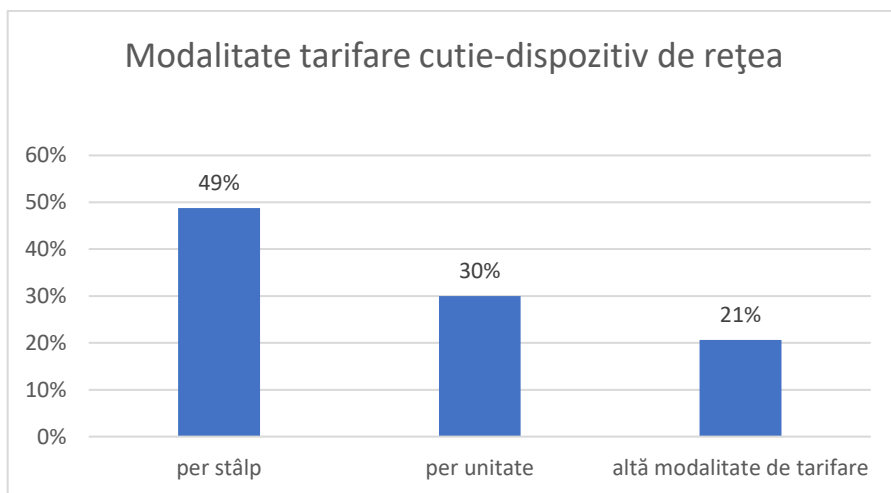
Dintre furnizorii de rețele de comunicații electronice, 59% au răspuns că au instalat sau că intenționează să instaleze cel puțin un echipament de comunicații electronice pe stâlpii operatorilor de rețea, respectiv 82% cabluri, 57% cutii-dispozitive de rețea, 32% antene, 30% alte echipamente instalate.

Răspunsurile primite de la furnizorii de rețele de comunicații electronice care au instalat echipamente de comunicații electronice pe stâlpii operatorilor de rețea, privind modalitățile de tarificare din contracte, indică o relativă eterogenitate, astfel:

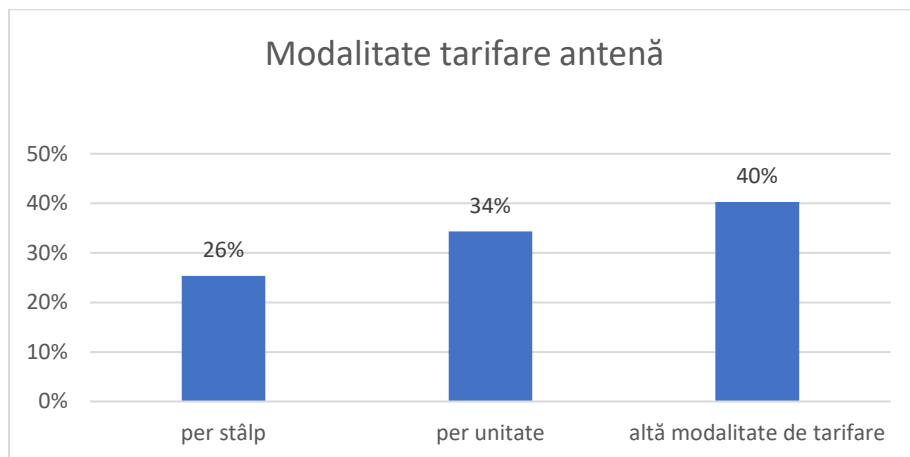
- la cablu

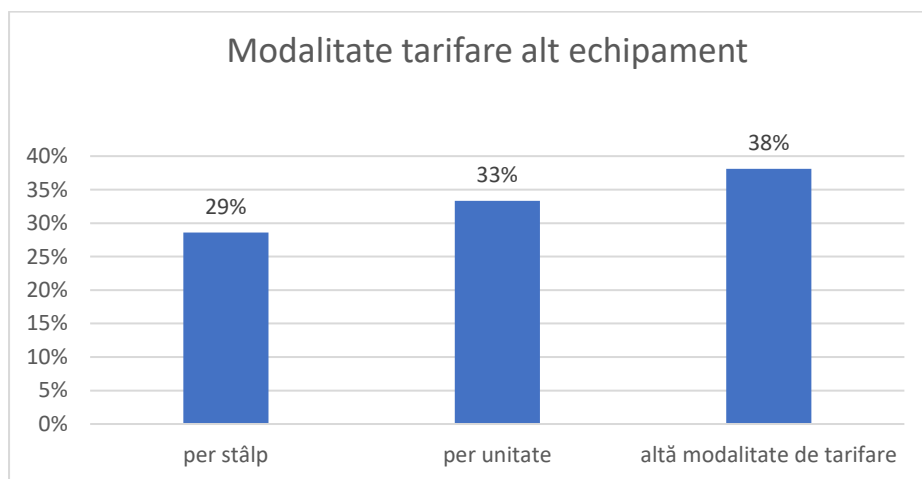
- la cutii-dispozitive de rețea

- la antenă

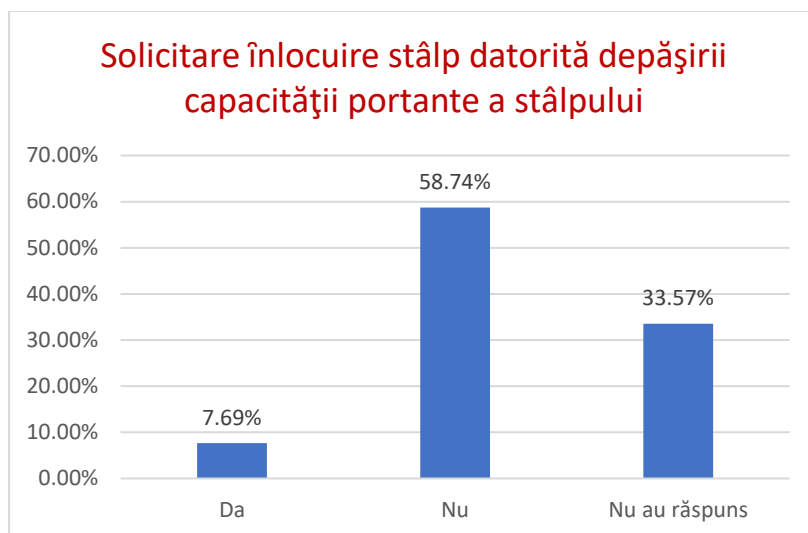

- la alt echipament

În ceea ce privește operatorii de rețea care solicită studii de coexistență pentru amplasarea diverselor echipamente de comunicații electronice pe stâlpii deținuti în proprietate, administrare sau concesiune de către aceștia, furnizorii de rețele de comunicații electronice care au instalat astfel de echipamente pe stâlpii operatorilor de rețea i-au indicat doar pe distribuitorii de energie electrică.

Răspunsurile privind existența unor solicitări de înlocuire a stâlpului, în cazul depășirii capacității portante a acestuia, sunt prezentate în graficul următor:

Din răspunsurile primite de la distribuitorii de energie electrică, se pot desprinde următoarele constatări:

- toți au încheiate contracte cu furnizorii de rețele de comunicații electronice pentru accesul la stâlpii deținuți în proprietate, administrare sau concesiune;
- o parte dintre ei practică tarife de acces per cablu instalat pe un stâlp, alții practicând tarife de acces per stâlp;
- stâlpii deținuți sunt de diferite tipuri pentru fiecare categorie de linie electrică aeriană (întă, medie sau joasă tensiune) având un caracter eterogen din punct de vedere al structurii și materialului constructiv;
- studiile de coexistență se solicită tuturor furnizorilor de rețele de comunicații electronice care solicită acces la stâlpi;
- în cazul în care capacitatea portantă a stâlpului nu permite instalarea unui cablu sau echipament suplimentar solicitat de un furnizor de rețele de comunicații electronice se solicită schimbarea respectivului stâlp cu unul cu o capacitate portantă mai mare care să permită instalarea echipamentului (pe cheltuiala furnizorului de rețele de comunicații electronice, în conformitate cu prevederile Ordinului președintelui ANRE nr. 25/2016 privind aprobarea Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea);
- în privința cheltuielilor cu investițiile în infrastructură, amortizarea este înregistrată în contabilitatea operatorului de rețea pe tip de linie electrică aeriană (întă, medie sau joasă tensiune) și cuprinde, pe lângă cheltuiala cu stâlpul propriu-zis, cheltuiala cu montajul acestuia (fundajație), cheltuiala cu conductorul electric și cu montarea acestuia, cheltuiala cu prizele de pământ. Cheltuiala cu amortizarea este evidențiată per km linie; elementul tehnic „stâlp” nu este definit ca un activ, ci face parte din activul „linie electrică aeriană”, drept urmare informațiile nu sunt individualizate în contabilitate;
- numărul mediu de cabluri de comunicații electronice (nu sunt incluse cablurile de tip branșament) instalate pe stâlpii la care s-a solicitat acces este de 1,76 cabluri (pentru linii aeriene de joasă tensiune), 1,11 cabluri (pentru linii aeriene de medie tensiune), respectiv 1 cablu (pentru linii aeriene de întă tensiune);
- procentul de stâlpi din numărul total de stâlpi deținuți/administrați/concesionați pe care sunt instalate cabluri de comunicații electronice este de 53,09% în cazul liniilor electrice de joasă tensiune, 11,21% în cazul liniilor electrice de medie tensiune și 24,97% în cazul liniilor electrice de întă tensiune;

- nu există la nivelul operatorilor de rețea o evidență clară a unor costuri suplimentare de întreținere per stâlp care ar putea fi generate de prezența cablurilor și echipamentelor de comunicații electronice pe stâlpii deținuți;
- inventarierea numărului de cabluri de comunicații electronice instalate pe stâlpii deținuți se face semestrial în cazul majorității distribuitorilor de energie electrică, un singur distribuitor declarând că realizează inventarierea o dată pe an. De asemenea, un singur operator de rețea a declarat că realizează (tot semestrial) inventarierea și pentru stâlpii de înaltă tensiune închiriați furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice. ANCOM a solicitat procesele verbale de inventariere pentru a verifica această operațiune, informația fiind furnizată de respondent.

Din răspunsurile furnizate de către operatorii de rețea având drept obiect principal de activitate serviciul public de transport local, constatăm următoarele:

- marea majoritate au încheiate contracte cu furnizorii de rețele de comunicații electronice, fiind puține cazuri de operatori de servicii publice de transport local care dețin în proprietate sau concesiune stâlpi și care să nu permită accesul pentru instalarea de cabluri de comunicații electronice (Societatea de Transport București, Societatea de Transport Public Timișoara);
- numărul mediu de cabluri de comunicații electronice instalate pe stâlpii la care a fost acordat accesul este de 3,67;
- în cazul solicitărilor de acces pe stâlpii operatorilor de servicii publice de transport local nu sunt solicitate studii de coexistență întrucât, de regulă, structura de rezistență a stâlpilor permite instalarea unor echipamente suplimentare, potrivit opiniei operatorilor de rețea; în cazul în care structura unui stâlp nu permite instalarea unui echipament suplimentar (solicitat de un furnizor de rețele de comunicații electronice), se respinge cererea de acces;
- având în vedere faptul că acești stâlpi sunt fie administrați (deținător fiind autoritățile locale), fie concesionați (pe baza unor contracte de delegare) de la autoritatea locală, nu sunt înregistrate de către operatorii de servicii publice de transport local cheltuielile cu amortizarea stâlpilor. Chiar și în situațiile în care stâlpii sunt deținuți de operatorul de servicii publice de transport local, aceștia au răspuns că întreaga cheltuială cu amortizarea se recuperează integral din tarifele aferente activității de bază (inclusiv subvenții de la bugetul local);
- costurile cu întreținerea stâlpilor / mentenanța rețelei au fost cuantificate la nivel de stâlp de puțini respondenți, iar valorile indicate sunt relativ eterogene;
- nu au fost indicate costuri suplimentare de întreținere per stâlp generate de prezența cablurilor și echipamentelor de comunicații electronice pe stâlpii deținuți de operatorii de servicii publice de transport local;
- nu au fost indicate valori pentru costurile asociate inventarierii cablurilor de comunicații electronice instalate pe stâlpi.

Ulterior încheierii perioadei de consultare publică, la solicitarea Federației Patronale a Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie (ACUE), ANCOM a avut o întâlnire de lucru cu reprezentanții companiilor membre ACUE, pentru a clarifica anumite observații.

De asemenea, ulterior acestei întâlniri de lucru, ANCOM a primit încă un răspuns la chestionarul transmis operatorilor de rețea – distribuitori de energie electrică la începutul proiectului. În vederea integrării acestui răspuns în analiza deja realizată, ANCOM a solicitat, acolo unde a fost necesar pentru verificarea și validarea datelor, clarificări suplimentare, și a actualizat modelul de calculație a costurilor pentru operatorii de rețea – distribuitori de energie – cu datele recent primite.

3. Principii pentru stabilirea tarifelor orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea

În vederea implementării prevederilor legale menționate la art. 19 alin. (2) din Legea nr. 159/2016, cu scopul stabilirii tarifelor orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea este necesară aplicarea unor principii și metodologii de orientare pe costuri, conforme cu practica europeană în materia calculației costurilor - principiul cauzalității costurilor, principiul obiectivității și principiul proporționalității, după cum urmează:

a) *principiul cauzalității*, conform căruia costurile sunt alocate direct sau indirect pe servicii, în funcție de inductorii care determină generarea respectivelor costuri. Astfel, dacă un singur serviciu se află la originea unui anumit cost, aplicarea principiului cauzalității conduce la alocarea directă a întregului cost pe serviciul care l-a determinat. Dacă mai multe servicii sunt la originea unui anumit cost, aplicarea principiului cauzalității conduce la alocarea costului respectiv pe servicii, proporțional cu consumul elementului, de exemplu prin determinarea unor factori de utilizare a elementelor de infrastructură fizică de către diferitele servicii. Acolo unde există mai multe posibilități de măsurare a consumului elementului, modelul ar trebui să utilizeze unitatea de măsură cea mai pertinentă posibilă din punctul de vedere al utilizării elementului;

b) *principiul obiectivității*, conform căruia alocarea și repartizarea costurilor este obiectivă și nu urmărește obținerea de beneficii pentru operator sau pentru un terț, pentru un produs, un serviciu sau pentru un element al infrastructurii fizice;

c) *principiul proporționalității* presupune îndeplinirea a două criterii: adecvare și necesitate. Adecvarea presupune ca mijloacele să fie potrivite pentru atingerea obiectivelor legitime propuse, iar necesitatea are în vedere caracterul indispensabil al soluțiilor adoptate pentru atingerea acestor scopuri. Respectarea principiului proporționalității înseamnă asigurarea corelației între necesitate, obiectul contractului și cerințele solicitate, așa încât fiecare beneficiar să poată obține serviciile și resursele de care are nevoie atunci când solicită accesul.

3.1 Modelul de calculație a costurilor în cazul operatorilor de rețea distribuitori de energie electrică

A. Identificarea costurilor asociate furnizării serviciului de acces la infrastructură, luând în considerare atât investițiile din contribuții proprii efectuate pentru realizarea infrastructurii fizice care face obiectul accesului, cât și a celor suportate pentru furnizarea acestui acces și modul de stabilire și repartizare a acestor costuri în vederea recuperării lor

Având în vedere faptul că infrastructura fizică reprezentată de stâlpii de susținere a liniilor electrice aeriene de joasă, medie și înaltă tensiune, utilizată ca suport pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice, este destinată și exploatată în principal pentru furnizarea serviciului de distribuție a energiei electrice, activitate care face obiectul reglementărilor Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei (denumită în continuare ANRE), este necesar să se țină cont și de reglementările relevante din legislația specială din domeniul energiei, respectiv de dispozițiile Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 169/2018 privind Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, în vederea determinării tarifelor orientative pentru accesul la stâlpii distribuitorilor de energie electrică conform prevederilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 159/2016, modelul de calculație a costurilor ține cont de modul de repartizare a cheltuielilor pe activitățile reglementate și nereglementate de către ANRE, potrivit dispozițiilor Ordinului nr. 169/2018,

conform căruia operatorii de distribuție a energiei electrice au obligația să organizeze și să țină situații contabile separate pentru fiecare activitate care face obiectul licenței acordate de autoritatea competentă, separând astfel veniturile și cheltuielile activităților reglementate și ale celor nereglementate, permițând cunoașterea fiecărui element de venit și de cost, transmițând ANRE datele privind veniturile și costurile într-un format reglementat (machetă), în vederea verificării conformității cu cerințele actului normativ. O astfel de machetă este *Macheta D1. Costuri și venituri* care prezintă ANRE veniturile și costurile anuale ale societăților distribuitoare de energie electrică, pentru fiecare activitate reglementată, respectiv pentru activitățile nereglementate.

Întrucât serviciul de acces la stâlpii destinați susținerii liniilor electrice aeriene pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice nu este o activitate reglementată de către ANRE, datele privind costurile pentru acest serviciu sunt înregistrate în contabilitatea distribuitorilor de energie electrică la nivel agregat, utilizând drept centre de cost mijloace fixe de tip *linie electrică aeriană* („LEA”), pe nivele de tensiune (ÎT, MT, JT). Acest nivel de agregare nu permite identificarea costurilor atribuibile în mod direct stâlpului ca element de infrastructură generator de costuri pentru serviciul de acces, câtă vreme elementul (înregistrat ca mijloc fix) „*linie electrică aeriană*” este un ansamblu mai complex, care conține atât stâlpul propriu-zis, cât și fundația stâlpului, priza de pământ, coronamentul, conductoarele și are ca unitate de măsură „km linie”. În plus, trebuie precizat că, potrivit informațiilor culese, pe o linie electrică aeriană, numărul de stâlpi nu este constant pe unitatea de măsură considerată (km linie), fiind influențat de condițiile specifice de relief și/sau schimbările de direcție.

În ceea ce privește natura costurilor asociate furnizării serviciului de acces la infrastructura fizică, acestea includ, pe de o parte, **costurile cu investițiile** în infrastructură realizate de operatorul de rețea/costul de înlocuire suportat în anumite situații de către furnizorul solicitant de acces, iar pe de altă parte **costurile operaționale** aferente infrastructurii la care este furnizat accesul.

A1. Costurile cu investițiile în infrastructură realizate de operatorul de rețea

Costurile cu investițiile în infrastructură efectuate pentru realizarea infrastructurii fizice sunt reflectate în contabilitatea operatorului de rețea prin „*amortizarea liniară*” a activelor (parte de infrastructură a liniilor electrice) raportată la o durată de viață utilă de 40 ani (durată de funcționare minimă reglementată în Anexa nr. 2 la Ordinul președintelui ANRE nr.169/2018).

Din interpretarea prevederilor Ordinului președintelui ANRE nr. 169/2018, coroborată cu modalitatea de aplicare a acestor prevederi, astfel cum a fost aceasta expusă de către ANRE în răspunsul înregistrat la ANCOM cu nr. SC-8158/14.03.2019², reiese că atât costurile cu investițiile realizate din surse proprii sau împrumutate (reflectate în amortizarea contabilă), cât și cele prognozate pentru următoarea perioadă de reglementare **sunt alocate integral serviciului de distribuție a energiei electrice, prin urmare, recuperarea acestora se face integral din tarifele aferente acestui serviciu.**

ANCOM a solicitat operatorilor de rețea (distribuitori de energie electrică) informații suplimentare privind valoarea neamortizată a stâlpilor de joasă, medie, respectiv înaltă tensiune neinclusă în baza activelor reglementate (BAR), însoțită de justificarea valorii astfel cum rezultă din situațiile financiare la 31.12.2020, și valoarea inclusă în BAR a stâlpilor de joasă, medie, respectiv înaltă tensiune la aceeași dată, rezultată din documente transmise către ANRE, precum și dovada faptului că stâlpii de joasă, medie, respectiv înaltă tensiune neinclusi în BAR sunt închiriați furnizorilor de rețele de comunicații electronice (întrucât nu toți stâlpii au instalate cabluri de comunicații electronice). Niciun operator de rețea (distribuitor de energie

² Textul relevant fiind citat în cadrul [Deciziei președintelui ANCOM nr. 1148/2020](https://www.ancom.ro/uploads/articles/file/Litigii/Decizie%20soluționare%20litigiu%20TV%20SAT%20SLPDU%2023102020%20.pdf) privind soluționarea litigiului dintre societatea TV SAT 2002 S.R.L. - SOCIETATEA DE DISTRIBUȚIE A ENERGIEI ELECTRICE MUNTENIA NORD S.A., publicată la adresa: <https://www.ancom.ro/uploads/articles/file/Litigii/Decizie%20soluționare%20litigiu%20TV%20SAT%20SLPDU%2023102020%20.pdf>

electrică) nu a transmis cuantificarea solicitată. Dimpotrivă, au fost reiterate afirmațiile referitoare la faptul că nu există o evidență financiară a stâlpilor de electricitate.

Astfel, în considerarea aspectelor invocate mai sus, **nu se justifică includerea costurilor cu investițiile în calculul tarifului de acces la infrastructura fizică**, deoarece recuperarea acestora se face integral din tarifele aferente serviciului de distribuție a energiei electrice, nefiind furnizate costuri cu investițiile care să nu fi fost alocate serviciului de distribuție a energiei electrice, atribuibile din punct de vedere al cauzalității costurilor furnizorilor de rețele de comunicații electronice (respectiv serviciului de acces la stâlpi).

A2. Costurile operaționale aferente infrastructurii fizice la care este acordat accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice

În acord cu dispozițiile art. 19 alin. (2) din Legea nr. 159/2016, o cotă-parte din costurile de operare și mentenanță aferente infrastructurii la care se solicită accesul poate fi alocată activității de instalare și funcționare a rețelelor publice de comunicații electronice, în vederea recuperării prin tariful de acces la stâlpi.

Identificarea directă și precisă, din înregistrările contabile, a costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor nu se poate realiza, după cum au precizat distribuitorii de energie electrică în răspunsurile la chestionarul transmis de către ANCOM, având în vedere că centrul de cost utilizat în contabilitate pentru înregistrarea cheltuielilor de exploatare este „linia electrică aeriană” și nu „stâlpul”.

O repartizare a tuturor costurilor cu operarea și mentenanța liniilor electrice aeriene ca fiind aferente stâlpilor ar conduce la o supraevaluare a costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor, având în vedere faptul că, în realitate, aceste costuri nu sunt toate generate în comun de serviciul de acces la infrastructură, ci de cel de distribuție a energiei electrice sau alte servicii, multe dintre costuri fiind aferente exclusiv activității de bază a societății de distribuție a energiei electrice (cum ar fi înlocuirea conductoarelor, a prizelor de pământ, a verificărilor tehnice periodice).

În consecință, operatorii de rețea neputând identifica cu exactitate, din înregistrările contabile, costurile cu operarea și mentenanța stâlpilor, estimarea acestor costuri în ceea ce privește stâlpii utilizați de o linie electrică de joasă tensiune s-a realizat, în conformitate cu practica de reglementare, pe baza unui procent de 2,5% din costul de înlocuire a stâlpului, ca fiind costul anual de operare și mentenanță a unui stâlp de joasă tensiune, procent care a fost stabilit în urma unei analize de tip benchmark³ realizate anterior de ANCOM în vederea reglementării accesului la infrastructura unui furnizor de rețele de comunicații electronice.

De altfel, raportul cheltuieli operaționale / investiții (engl. opex/capex ratio sau mark-up) este o tehnică de modelare utilizată frecvent în modele de calculație a costurilor la nivel european.

Similar, pentru evaluarea costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor utilizați de o linie electrică de medie, respectiv înaltă tensiune, au fost utilizate procente din valoarea costurilor medii de înlocuire a stâlpilor de medie, respectiv înaltă tensiune.

Costurile de înlocuire a stâlpilor distribuitorilor de energie electrică au fost determinate ca medie aritmetică a valorilor furnizate de respondenții la chestionarul ANCOM.

Tot din răspunsurile furnizate de respondenți au fost extrase și numărul de cabluri de comunicații instalate pe stâlpii la care a fost acordat acces, numărul de cabluri pentru activitatea proprie a distribuitorilor de energie electrică, numărul total de stâlpi și procentul de stâlpi pe care sunt instalate cabluri de comunicații electronice.

³ Documentația modelului de calculație a costurilor pentru rețeaua de acces a Romtelecom este publicat la adresa: https://www.ancom.ro/uploads/articles/file/industrie/audit/rt%20acces_documentatie.pdf

Datele transmise de către operatorii de rețea, referitoare la numărul mediu de cabluri de comunicații electronice per stâlp, respectiv numărul mediu de cabluri pentru activitatea proprie, nu includ cablurile de tip bransament (nici cele ale furnizorilor de rețele de comunicații electronice, nici cele proprii ale operatorului de rețea), drept urmare costurile au fost alocate exclusiv pentru cablurile de transport (dintre stâlpii operatorului de rețea).

Pe baza acestor date de intrare în modelul de calculație a costurilor, ANCOM a calculat numărul de stâlpi cu cabluri de comunicații electronice instalate, respectiv numărul total de cabluri de comunicații electronice instalate pe stâlpii operatorilor de rețea. De asemenea, a fost calculat (ca medie ponderată) numărul mediu cabluri pentru comunicații electronice, respectiv pentru activitatea proprie, instalate pe un stâlp la care a fost acordat accesul.

Determinarea unei chei de alocare a costurilor de operare între deținătorul infrastructurii și beneficiarul accesului, care să reflecte cel mai fidel gradul de utilizare a stâlpilor și care să țină seama de mai multe aspecte, cum ar fi ponderea numărului de cabluri deținute de către operatorii de rețea și respectiv de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, sau ponderea momentelor forțelor corespunzătoare acțiunii cablurilor de comunicații asupra stâlpilor și proporția de stâlpi utilizați din totalul stâlpilor din rețea, astfel încât să rezulte o alocare cât mai obiectivă a costurilor de exploatare aferente unui stâlp, ar fi posibilă doar utilizând calcule punctuale de rezistență și stabilitate a stâlpilor care să determine influența prezenței cablurilor de comunicații electronice, de diferite tipuri și dimensiuni, pe stâlpii de susținere a liniilor electrice alături de circuitele electrice de joasă tensiune (atât în varianta clasică - circuite electrice cu 5 conductoare neizolate, cât și în varianta modernă - cu cabluri torsadate din conductoare izolate), prin compararea momentelor forțelor datorate celor două tipuri de cabluri, cele de comunicații și cele ce compun circuitele de energie electrică.

Pe baza informațiilor existente, nu este posibilă determinarea cu exactitate a unei astfel de chei de alocare bazate pe inductori determinați pe baza momentelor forțelor exercitate de diferite tipuri de cabluri de comunicații (de fibră optică, UTP, coaxiale), respectiv a momentelor forțelor exercitate de circuitele electrice (clasice sau moderne), asupra diferitelor tipuri de stâlpi. Prin urmare, ținând seama și de faptul că nu se cunoaște cu exactitate proporția rețelelor de energie electrică cu circuite clasice și a celor modernizate, trendul actual fiind de înlocuire a celor clasice cu cele moderne, în vederea alocării cât mai obiective a cheltuielilor comune cu operarea și mentenanța stâlpilor, în cazul rețelelor de joasă tensiune este utilizată o cotă de alocare calculată pe baza numărului mediu de circuite electrice și numărului mediu de cabluri de comunicații electronice amplasate pe stâlp, respectiv o altă cotă de alocare în funcție de numărul mediu de conductoare electrice și de numărul mediu de cabluri de comunicații electronice amplasate pe stâlp, în cazul rețelelor de înaltă tensiune și medie tensiune.

În cadrul modelului, pentru realizarea corelației între unitățile de referință din cele două tipuri de rețele, la liniile de joasă tensiune s-a considerat cablul cu conductoare de energie electrică torsadate (circuitul prezent în rețelele modernizate) / circuitul cu conductoare electrice neizolate existente (în rețelele clasice), la paritate cu cablul de comunicații electronice, iar în cazul liniilor de medie și înaltă tensiune, conductorul de energie la paritate cu cablul de comunicații electronice.

În ceea ce privește costurile cu inventarierea cablurilor de comunicații electronice, activitate determinată exclusiv de prezența rețelelor de comunicații electronice și realizată semestrial, pentru stâlpii de medie și joasă tensiune (nefiind realizată inventarierea cablurilor de comunicații electronice pe stâlpii de înaltă tensiune, cu excepția unui singur operator de rețea) acestea au fost calculate ținând cont de informațiile furnizate și repartizate integral serviciului de acces la stâlpi, pe baza numărului de stâlpi, respectiv numărului de cabluri pe stâlpi.

Pentru determinarea tarifelor medii de acces la stâlpii distribuitorilor de energie electrică este aplicată o cotă de beneficiu de 11% la costurile medii de exploatare ale unui cablu de comunicații electronice, calculate anterior, cotă obținută pe baza mediei aritmetice a marjelor EBIT publicate de societatea de consultanță Deloitte⁴ la nivel european pentru Enel, Engie și EON (distribuitori de energie electrică ce operează inclusiv pe piața din România). Pentru detalii privind calculele, a se vedea Modelul de calculație a costurilor de acces la stâlpii operatorilor de rețea – distribuitori de energie – versiune publică, foaia de lucru „calcul tarif”.

B. Evaluarea impactului accesului solicitat asupra planului de afaceri al operatorului de rețea

În ceea ce privește impactul produs de acordarea accesului la infrastructură asupra planului de afaceri al operatorului de rețea, Organismul autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC), în raportul *„Tarife de acces la infrastructură și lucrări civile în conformitate cu Directiva privind reducerea costurilor”*⁵ emis în 2019, a subliniat faptul că pot exista situații în care accesul la infrastructura operatorilor de rețea non-telecom ar putea avea un anumit impact asupra planului de afaceri al acestora, impact care necesită o compensare prin tariful de acces. De exemplu, se arată în raport că, în situația în care operatorul de infrastructură poate demonstra că modul în care a planificat utilizarea infrastructurii pentru propriul interes îl îndreptățește să refuze accesul pe motiv de lipsă de spațiu disponibil, acesta ar putea fi stimulat să ofere totuși accesul dacă tariful de acces ar include o compensare pentru limitarea utilizării în interes propriu a respectivei infrastructuri fizice.

Cu toate că, cel puțin la nivel teoretic, asemenea situații nu sunt excluse, nu am identificat situații concrete care să susțină existența unui asemenea impact. Prin urmare, această componentă de cost generată de un eventual impact asupra planului de afaceri al distribuitorilor de energie electrică nu este luată în considerare la stabilirea tarifului de acces.

Eventualele riscuri generatoare de impact asupra planului de afaceri, survenite prin amplasarea rețelelor de comunicații electronice pe stâlpii de energie electrică (riscul de accidente generate de intervențiile la rețelele de comunicații, riscul de încărcare excesivă a stâlpilor, creșterea riscului de avarii la rețelele de distribuție a energiei, creșterea riscurilor de indisponibilitate a serviciilor furnizate etc.) și care ar putea determina eventuale costuri, (costuri ocazionate de riscurile materializate), se regăsesc în costurile de exploatare și, prin urmare, impactul cuantificat al acestor riscuri este inclus implicit în tariful de acces la stâlpi.

În contextul procedurii de consultare publică, anumiți respondenți au considerat abordarea ANCOM referitoare la componenta „evaluarea impactului accesului solicitat asupra planului de afaceri al operatorului de rețea” ca fiind eronată, fără a prezenta și o argumentație în acest sens.

Urmare a acestor observații, neînsoțite de vreo cuantificare, ANCOM a solicitat operatorilor de rețea (distribuitori de energie electrică) informații suplimentare privind măsura în care este limitată utilizarea stâlpilor în interes propriu prin prezența cablurilor de comunicații electronice și care este quantumul acestui impact asupra activității proprii din perspectiva investițiilor viitoare în infrastructură. De asemenea, au fost rugați să justifice valorile cuantificate prin prezentarea calculului aferent.

Operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice (OSD) au oferit, în răspunsurile la solicitarea de clarificări, ca argument al observațiilor transmise, fie faptul că au obligația de asigurare a calității serviciului de distribuție la anumite standarde în conformitate cu licențele de operare, *„ceea ce implică o prioritizare a investițiilor din acest punct de vedere, doar în plan secundar putând fi alocate fonduri pentru investițiile necesare a răspunde solicitărilor operatorilor de telecom de amplasare a rețelei pe stâlpii OSD”*, fie au reiterat existența unor costuri suplimentare de întreținere și reparații pe traseul LEA generate de prezența liniilor de

⁴ La adresa: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/energy-and-resources/articles/european-power-utilities-newsletter.html>

⁵ Publicat la adresa: https://bereg.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/bereg/reports/8466-pricing-for-access-to-infrastructure-and-civil-works-according-to-the-bcrd

telecomunicații, fără a fi însoțite de o cuantificare, astfel încât să poată fi analizate în vederea includerii în mod justificat în calculul tarifelor de acces.

Referitor la riscurile nematerializate, al căror impact nu poate fi cuantificat, acestea nu pot fi compensate printr-o primă de risc, deoarece remunerarea lor este acordată conform reglementărilor ANRE⁶ referitoare la capitalul investit, prin urmare eventualele costuri generate de riscurile nematerializate se recuperează din tarifele de distribuție a energiei electrice.

C. Îmbunătățirile aduse infrastructurii fizice de către furnizorul de rețele de comunicații electronice și măsura în care acestea aduc beneficii și operatorului de rețea.

În ceea ce privește eventualele îmbunătățiri aduse infrastructurii fizice ca urmare a înlocuirii unor stâlpi de susținere a liniilor electrice aeriene de către furnizorii de rețele de comunicații electronice, ANCOM constată că aceste eventuale îmbunătățiri aduse infrastructurii fizice de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sunt realizate în baza unor proiecte de investiții, plătite de solicitanții de acces la stâlpi și executate ca urmare a soluțiilor identificate prin studiile de coexistență și care nu pot fi incluse în baza activelor reglementate (BAR), deci nici remunerate din serviciul de distribuție a energiei electrice, așa cum a precizat ANRE. Având în vedere datele și informațiile disponibile, nu a putut fi cuantificat beneficiul asociat îmbunătățirilor aduse infrastructurii fizice prin înlocuirea unor stâlpi de susținere a liniilor electrice aeriene de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice.

3.2 Modelul de calculație a costurilor în cazul operatorilor serviciului public de transport local

A. Identificarea costurilor asociate furnizării serviciului de acces, luând în considerare atât investițiile din contribuții proprii efectuate pentru realizarea infrastructurii fizice care face obiectul accesului, cât și a celor suportate pentru furnizarea acestui acces și modul de stabilire și repartizare a acestor costuri

Infrastructura fizică reprezentată de stâlpii care susțin circuitele izolate și neizolate (firele de contact) de alimentare a vehiculelor pentru serviciile publice de transport local (tramvaie și troleibuze), utilizată inclusiv ca suport pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice, este destinată și exploatată în principal pentru furnizarea serviciului public de transport local.

În vederea determinării tarifelor orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de servicii publice de transport local conform prevederilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 159/2016, modelul de calculație a costurilor ține cont de modul de repartizare a cheltuielilor pe activitățile principale și auxiliare. Operatorii de servicii publice de transport local nu au obligația să organizeze și să țină situații contabile separate pentru activitatea principală (servicii de transport public local) și pentru cele auxiliare (inclusiv accesul la infrastructura fizică acordat furnizorilor de rețele de comunicații electronice), astfel încât nu pot fi identificate distinct elementele de cost aferente acestora.

Datele privind costurile pentru aceste activități sunt înregistrate la nivel agregat pentru întregul ansamblu „rețea fir contact”, drept urmare, acest nivel de agregare nu permite identificarea costurilor atribuibile în mod direct stâlpului ca element de infrastructură fizică, generator de costuri pentru serviciul de acces.

⁶ Art. 73-81 din Ordinul președintelui ANRE nr. 169/2018

⁷ „Rețea fir contact” (conform ID 41-81) sau „linie de tracțiune electrică urbană: linie electrică aeriană construită pentru circuitele izolate și neizolate -firele de contact de alimentare a vehiculelor din tracțiunea electrică urbană și echipamentele aferente” (conform SR 831-2002)

În ceea ce privește natura costurilor asociate furnizării serviciului de acces la infrastructura fizică, aceasta vizează pe de o parte, **costurile cu investițiile** în infrastructură, iar pe de altă parte **costurile operaționale** aferente infrastructurii la care este furnizat accesul.

A1. Costurile cu investițiile în infrastructură

Costurile cu investițiile în infrastructură efectuate pentru realizarea infrastructurii fizice (stâlpi de susținere) sunt reflectate în contabilitatea unui operator economic prin „*amortizarea liniară*” a activelor (rețeaua de linii electrice de contact).

Din răspunsurile furnizate de operatorii de rețea care furnizează servicii publice de transport local - reiese că valoarea investițiilor realizate fie nu este supusă amortizării (în cazul în care deținătorul infrastructurii este o autoritate publică locală, care aplică regulile contabilității publice), fie sunt reflectate în amortizarea anuală, dar valoarea acestei cheltuieli **este recuperată integral din activitatea de bază, prin urmare** nu se justifică includerea costurilor cu investițiile în modelul de calculație a tarifelor orientative de acces la infrastructura fizică a operatorilor de transport public.

A2. Costurile operaționale aferente infrastructurii la care este acordat accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice

În acord cu dispozițiile art. 19 alin. (2) din Legea nr. 159/2016, o cotă-parte din costurile de operare și mentenanță aferente infrastructurii la care se solicită accesul poate fi alocată activității de instalare și funcționare a rețelelor publice de comunicații electronice, în vederea recuperării prin tariful de acces la stâlpi.

Identificarea directă, din înregistrările contabile ale operatorilor de rețea – societăți de transport public local, a costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor care susțin liniile de tracțiune electrică urbană nu se poate realiza, întrucât fie această infrastructură fizică este doar administrată, nu deținută de aceste societăți, fie cheltuielile de mentenanță sunt înregistrate pe ansamblul rețelei fir contact (linia de tracțiune electrică urbană) și nu la nivel de stâlp.

Repartizarea costurilor cu operarea și mentenanța liniilor de tracțiune electrică urbană ca fiind aferente stâlpilor de susținere ar conduce la o supraevaluare a costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor, determinate de faptul că, în realitate, aceste costuri nu sunt toate generate în comun de serviciul de acces la infrastructură pentru instalare de rețele de comunicații și serviciul de transport public local, multe dintre costuri fiind realizate pentru activitățile specifice privind întreținerea și operarea „rețelei fir contact”, atribuibile exclusiv activității de bază a operatorilor serviciului public de transport local (cum ar fi reviziile tehnice periodice privind funcționarea macazului electric și a semnalizărilor, revizia firului de contact și a traverselor, revizia izolatorilor, revizii ale încrucișărilor de linie, înlocuirea conductoarelor, a prizelor de pământ, a verificărilor tehnice periodice).

Costurile legate de urmărirea comportării în timp a liniilor de tracțiune electrică pentru tramvaie și troleibuze care includ infrastructura fizică (stâlpii) suport, deopotrivă pentru firele de contact și pentru rețele de comunicații electronice, sunt cheltuieli atribuibile tuturor activităților care se bazează pe utilizarea în comun a stâlpilor.

Supravegherea curentă a stării tehnice a stâlpilor de susținere a circuitelor electrice (firele de contact pentru tracțiune electrică), se face conform reglementărilor tehnice românești în vigoare privind urmărirea comportării construcțiilor și reprezintă o obligație a proprietarului, fiind organizată și executată de către acesta (prin mijloace proprii sau prin contract cu o firmă specializată în această activitate pe baza proiectului de execuție și a instrucțiunilor date de proiectant). Inspectia periodică se poate face vizual, prin observarea directă, sau cu ajutorul unor mijloace de măsurare de uz curent și are ca obiect constatarea stării construcției (stâlpii care susțin firele de contact), identificarea degradărilor și avariilor ce s-au produs în cursul

procesului de exploatare sau ca urmare a fenomenelor naturale (seisme, alunecări de teren etc.) sau a altor fenomene (incendii, explozii etc.). Potrivit reglementărilor, în cadrul urmăririi curente a construcțiilor, la apariția unor deteriorări ce se consideră că pot afecta rezistența, stabilitatea și durabilitatea construcției (stâlpii în cazul de față), proprietarul va comanda o inspecție extinsă asupra construcției respective urmată, dacă este cazul, de o expertiză tehnică. Prin urmare, o serie de costuri asociate reviziilor tehnice periodice ale rețelei de tracțiune electrică urbană sunt atribuibile într-o cotă parte furnizorilor de rețele de comunicații electronice, beneficiari de acces la stâlpii care susțin firele de contact.

Pentru a se stabili cota din costurile comune de operare și mentenanță care revine serviciului de acces la stâlpi (în vederea instalării rețelelor publice de comunicații electronice), în cadrul modelului de cost s-a utilizat numărul mediu 3,61 cabluri de comunicații electronice/stâlp de rețea pentru liniile de transport public local (obținut prin raportarea numărului total de cabluri comunicat de operatori la numărul total de stâlpi închiriați) și un număr mediu de 2 fire⁸ de contact pentru tracțiune electrică urbană/stâlp.

Astfel, din răspunsurile la chestionar furnizate de operatorii de servicii publice de transport local au fost extrase informații privind numărul de cabluri de comunicații electronice instalate pe stâlpii la care a fost acordat acces, numărul total de stâlpi și procentul de stâlpi pe care sunt instalate cabluri de comunicații electronice.

Pe baza acestor date de intrare în modelul de calculație a costurilor pentru operatorii de transport public urban, ANCOM a calculat numărul de stâlpi cu cabluri de comunicații electronice instalate, respectiv numărul total de cabluri de comunicații electronice instalate pe stâlpii operatorilor de rețea. De asemenea, a fost calculat numărul mediu de cabluri pentru comunicații electronice instalate pe un stâlp la care a fost acordat accesul.

Din cauza diversității situațiilor existente în practică în cazul rețelelor de transport public local, în cadrul modelului de calcul s-a apreciat ca fiind rezonabilă considerarea unui număr de două cabluri (fire de contact pentru tracțiune electrică) a rețelei de transport alocate unui stâlp de susținere utilizat în comun cu cablurile de comunicații electronice.

În ceea ce privește potențialele costuri cu inventarierea cablurilor de comunicații electronice amplasate pe stâlpii liniilor de tracțiune electrică pentru tramvaie și troleibuze, activitate care ar putea fi determinată exclusiv de prezența rețelelor de comunicații electronice, nu au fost indicate valori de către respondenți, astfel încât această categorie de cost are valoarea zero în modelul de cost aferent. În concluzie, nu au fost indicate costuri suplimentare per stâlp generate exclusiv de prezența cablurilor și echipamentelor de comunicații electronice pe stâlpii la care a fost acordat accesul.

Pentru determinarea tarifelor orientative de acces la stâlpii liniilor de tracțiune electrică urbană (aparținând operatorilor de transport public urban) este aplicată o cotă de beneficiu de 2,8% la costurile medii de exploatare a unui cablu de comunicații electronice calculate anterior, valoare calculată ca medie aritmetică a marjelor de profit brut obținute în perioada 2017-2020 de către societățile care furnizează servicii publice de transport local (troleibuz sau tramvai), obținute pe baza informațiilor publicate pe pagina de internet a Ministerului Finanțelor⁹. Pentru detalii privind calculele, a se vedea Modelul de calculație a costurilor de acces la stâlpii operatorilor de rețea – operatori de transport public local– versiune publică, foaia de lucru „profit brut”.

B. Evaluarea impactului accesului solicitat asupra planului de afaceri al operatorului de rețea

Așa cum am arătat la punctul 3.1 B, în ceea ce privește impactul produs de acordarea accesului la infrastructură asupra planului de afaceri al operatorului de rețea, Organismul

⁸ ANCOM a apreciat ca fiind rezonabil un număr mediu de 2 fire de contact pentru tracțiune electrică aferente unui stâlp de susținere.

⁹ <https://mfinante.gov.ro/ro/web/site/info-pj-selectie-nume-si-judet>

autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC), în raportul „*Tarife de acces la infrastructură și lucrări civile în conformitate cu Directiva privind reducerea costurilor*”¹⁰ emis în 2019, a subliniat faptul că pot exista situații în care accesul la infrastructura operatorilor de rețea non-telecom ar putea avea un anumit impact asupra planului de afaceri al acestora, impact care necesită o compensare prin tariful de acces. De exemplu, în situația în care operatorul de infrastructură poate demonstra că modul în care a planificat utilizarea infrastructurii pentru propriul interes îl îndreptățește să refuze accesul pe motiv de lipsă de spațiu disponibil, acesta ar putea fi stimulat să ofere accesul dacă tariful de acces compensează lipsa beneficiilor care ar putea fi obținute ca urmare a exploataării proprii a infrastructurii ocupate cu rețele de comunicații.

Astfel, deși teoretic asemenea situații nu sunt excluse, nu a fost semnalat un impact asupra planului de afaceri al operatorilor de servicii publice de transport local prin amplasarea rețelilor de comunicații electronice pe stâlpii rețelei de tracțiune electrică urbană, prin urmare această componentă de cost nu este luată în considerare la stabilirea tarifului orientativ de acces la stâlpii operatorilor de transport public local.

C. Îmbunătățirile aduse infrastructurii fizice de către furnizorul de rețele de comunicații electronice și măsura în care acestea aduc beneficii și operatorului de rețea.

În practică, stâlpilor ca parte integrantă a „rețelei fir contact” a operatorilor de transport public local, nu le pot fi realizate modificări / îmbunătățiri de către furnizorii de comunicații electronice, drept urmare această componentă de cost nu este introdusă în modelul de calculație a tarifului orientativ de acces la stâlpii operatorilor de transport public local.

4. Rezultatele modelelor de calculație a costurilor

Urmare a aplicării principiilor detaliate la punctul 3, tarifele orientative stabilite de ANCOM pentru serviciul de acces al furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la stâlpii operatorilor de rețea sunt:

Distribuitori de energie electrică		
JT	MT	ÎT
Lei/stâlp/cablu/lună		Lei/km/cablu/lună
2,05	3,51	28,55

Operatori ai serviciului public de transport local – 7,44 lei/stâlp/cablu/lună

Întrucât costurile ce stau la baza stabilirii tarifului de acces la stâlpii operatorilor de rețea sunt cheltuieli operaționale, denumite în lei, tarifele rezultate vor putea fi indexate anual cu rata inflației.

Tarifele de mai sus nu includ TVA.

¹⁰ Publicat la adresa: https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/8466-pricing-for-access-to-infrastructure-and-civil-works-according-to-the-bcrd

Anexe:

1. Model de calculație a costurilor de acces la stâlpii operatorilor de rețea – distribuitori de energie – versiune confidențială;
2. Model de calculație a costurilor de acces la stâlpii operatorilor de rețea – distribuitori de energie – versiune publică;
3. Model de calculație a costurilor de acces la stâlpii operatorilor de rețea – servicii publice de transport local – versiune confidențială;
4. Model de calculație a costurilor de acces la stâlpii operatorilor de rețea – servicii publice de transport local – versiune publică.

5. Procedura de consultare publică

Proiectul de decizie privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea a fost supus consultării publice în perioada 27 septembrie – 5 noiembrie 2021¹¹.

Au fost supuse consultării publice următoarele documente:

a) expunerea de motive la proiectul de Decizie al președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea, inclusiv Anexele;

b) proiectul de Decizie al președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea.

Pe parcursul perioadei de consultare publică, ANCOM a primit observații de la 15 respondenți. Urmare a observațiilor transmise de operatorii de rețea – distribuitori de energie electrică, ce nu au fost însoțite de o cuantificare și fundamentare corespunzătoare, ANCOM a solicitat acestora transmiterea unor date și informații care să asigure această cuantificare și fundamentare, însă nu a primit informațiile solicitate până la data de 10 decembrie 2021, dată până la care a fost solicitată transmiterea acestora, și nici ulterior acestei date.

De asemenea, ANCOM a colaborat cu Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei pentru a clarifica anumite aspecte privind costurile înregistrate de operatorii de rețea și recuperarea acestora din tarifele activității de bază, precum și alte aspecte privind tarifele de acces la stâlpii operatorilor de rețea- distribuitori de energie electrică.

-Analizând observațiile primite de la respondenți în perioada de consultare publică, ANCOM a întocmit un material de sinteză a acestora, în care a precizat poziția sa față de aceste observații. Totodată, în acest interval, în cadrul expunerii de motive și proiectului de decizie au fost introduse unele modificări punctuale.

De asemenea, observațiile primite în perioada de consultare publică, poziția ANCOM față de acestea, precum și expunerea de motive și proiectul de decizie revizuite conform celor precizate mai sus au fost dezbătute în cadrul Consiliului Consultativ din data de 14 martie 2022¹². În cadrul dezbaterilor purtate în ședința Consiliului Consultativ nu au fost ridicate elemente de noutate, nefiind astfel necesară revizuirea proiectului aflat în dezbateri.

Având în vedere cele de mai sus, a fost elaborat prezentul proiect de decizie privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să îl aprobați.

¹¹ <https://www.ancom.ro/formdata-269-49-419>

¹² https://www.ancom.ro/consiliul-consultativ-14-martie-2022_6419